

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

22 januari 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de werking van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toelating tot de studie van de geneeskunde aan de universiteiten

Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schamphelaere tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de organisatie van de toelatingsproeven voor kandidaat-artsen en kandidaat-tandartsen

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de organisatie en reglementering van praktijkervaring in en buiten de school door leerlingen uit het beroeps- en technisch onderwijs

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de Koningin Paolaprijs voor het onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Woensdag 22 januari 1997

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.22 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandebroeke tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de werking van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebroeke tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de werking van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen.

De heer Vandebroeke heeft het woord.

Mijnheer Vandebroeke, we zijn blij dat u na uw ziekte terug in ons midden bent. U hebt al meer dan eens een belangrijke bijdrage geleverd aan deze commissie.

De heer Chris Vandebroeke : Mijnheer de voorzitter, de koorts breekt me bijna opnieuw uit na uw lovende woorden.

Als het over wetenschapsbeleid en wetenschappelijk onderzoek gaat, moeten we eerlijk toegeven – oppositie zowel als meerderheid – dat deze regering degelijk werk levert. Dat is mijn uitgangspunt. Ik geef een paar voorbeelden als geheugensteuntje.

Er is de 4 maal 2 miljard frank input, wat neerkomt op 20 miljard frank extra investeringen na vier jaar. Dat betekent een overheidsinbreng van ongeveer 1 percent van het bruto regionaal product. In vergelijking met de buurlanden kan dat tellen. Als we daarbij de privé-inbreng optellen, komen we aan 2 percent. Dat is zeer goed. De universiteiten waar-

deren dit extra geld ten zeerste. Ik verwijs daarnaast naar de GOA's, de geconcentreerde onderzoekacties, naar de BOF's, de bijzondere onderzoekfondsen. Ik weet dat de minister-president van afkortingen houdt.

Minister-president Luc Van den Brande : Afkortingen en afgekort schrijven mogen niet leiden tot afgekort denken.

De heer Chris Vandebroeke : Daarin volg ik u, mijnheer de minister-president. Dit geeft de Vlaamse stijl weer : met afkortingen wint men tijd.

Ik denk aan de gewaardeerde poging om het fundamenteel onderzoek en het rechtsonderzoek meer en beter te coördineren, aan de humane injectie die onze technologische maatschappij regelmatig krijgt. Dit doet me als lid van de oppositie besluiten dat wat gebeurt, goed is.

Er is meer. Wetenschappelijk onderzoek gebeurt niet alleen aan de universiteiten of parallelle instituten. De Vlaamse Gemeenschap heeft ook haar eigen wetenschappelijke instellingen. Dat zijn vijf instellingen met in totaal een 200-tal personeelsleden. Ik wil hierbij twee elementen bespreken : de historiek en de toekomst.

Hun werking komt, op een klein detail na, totaal overeen met die van de universiteiten. Die universitaire werking bestaat uit drie onderdelen : onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. Het verschil met de vijf wetenschappelijke instellingen ligt uiteraard in het feit dat daar het gedeelte onderwijs wegvalt. Hun opdracht bestond dus oorspronkelijk uit wetenschappelijk onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening en beleidsadviserend onderzoek.

Wat blijkt nu ? In de sector heerst enig ongenoege en is er sprake van onduidelijkheid. Er is namelijk een algemene doorlichting gepland van

Vandenbroeke

het functioneren van de instellingen. Tegelijk is er het besluit van 1996 dat hen in een iets ander kader, dreigt te brengen. Op enkele uitzonderingen na verdienen alle vijf de instellingen een kwaliteitslabel in globo. Ze deden en doen goed werk, maar stellen zich momenteel vragen omtrent de continuïteit en de prioriteiten van hun werking. Ze vragen zich af of hun wetenschappelijke autonomie kan en mag voortbestaan. Ze vrezen dat de overheid hen zal opsorpen en inpalmen. Dat ligt gevoelig voor een wetenschapper.

Ze maken vaak genoeg mee dat ze vier, vijf, zes weken onderzoek verrichten tot een minister of topambtenaar plots komt vertellen dat ze moeten stoppen en ergens anders mee moeten beginnen. Dat scheidt onbehagen. Eenzelfde gevoel van onbehagen ervaren ze ten opzichte van hun statuut en carrière. De aanwerving van personeel is gewijzigd. De doorstromingsmogelijkheden waren tot voor kort identiek aan die van de universiteiten : assistent na zoveel jaar anciënniteit, dan een doctoraat, bevordering tot werkleider en andere. De mogelijkheid om te doctoreren wordt hen nog nauwelijks gegund omdat wetenschappelijk onderzoek tegenwoordig zo vaak wordt afgebroken. Hoe ziet u de organisatie van de instellingen op termijn ? Blijven ze vrij autonoom of worden ze ingepakt ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank de heer Vandenbroeke voor zijn waarderende woorden over de algemene aanpak van het wetenschapsbeleid, dat zich uit in middelen. De kwaliteit kan en moet overigens ook op andere manieren worden bewaakt.

Om de zaak in een algemenere context te plaatsen heeft de voorzitter tijdens de begroting gesuggereerd om aandacht te hebben voor het horizontaal gegeven, het speurboekje. Ik schik me naar zijn voorstel om dat samen grondig te bestuderen. We kunnen dan een en ander bijsturen en de nodige conclusies trekken.

De voorzitter : Ik stel voor dat we dat in februari op de agenda plaatsen.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik sta dag en nacht ter beschikking. Alles voor de wetenschap.

De problematiek van de werking en opdracht van de vijf Vlaamse wetenschappelijke instellingen is buitengewoon belangrijk. U hebt ook gewezen op de complementariteit die wetenschappelijke ontwikkeling meebrengt. Ik wil toch, voorzover nodig, even vermelden over welke instellingen het gaat. U weet dat natuurlijk ook wel, met uw parate kennis. Dat ligt als het ware op uw nachtkastje. Maar ik som ze op om aan te tonen dat ze verschillen wat de beleidsdomeinen en personeelsbezetting betreft. Het gaat over het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, het Centrum Bevolkings- en Gezinsstudies, het Instituut voor Natuurbehoud, het Koninklijk Museum Schone Kunsten – Antwerpen en het Instituut Archeologisch Patrimonium.

Wij sluiten niet uit, mijnheer de voorzitter, dat er in 1997 nog een zesde pijler bijkomt. Wat de uiteenlopende domeinen en personeelsbezetting betreft, verwijs ik voor cijfers naar Bulletin van Vragen en Antwoorden nummer 3 van 31 oktober 1996. Hier vindt u de verschillen in de statutaire contractuele totalen per instelling.

De instituten voor Bosbouw en Wildbeheer, voor Natuurbehoud en voor het Archeologisch Patrimonium hangen af van het departement Leefmilieu en Infrastructuur ; de twee andere van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Deze instellingen hebben op de eerste plaats te maken met de bevoegdheid van de betrokken beleidsman of -vrouw. Dat wil zeggen dat hun inhoudelijke invulling op de eerste plaats is gebonden aan de oriëntatie die wordt vastgelegd door de betrokken persoon.

Toch heb ik tijdens de vorige legislatuur in het kader van mijn coördinerende opdracht als minister bevoegd voor het wetenschapsbeleid – uiteraard in nauw overleg met mijn collega's – het initiatief genomen tot een doorlichting van deze vijf Vlaamse wetenschappelijke instellingen. Deze evaluatie heeft tot doel het geheel van de activiteiten van deze instellingen, hun wisselwerking met de buitenwereld en hun interne werking in kaart te brengen. Aan de AWI werd de opdracht gegeven om deze doorlichting samen met de betrokken administraties uit te voeren. Er wordt maximaal samengewerkt met de instellingen in kwestie.

Voor de uitvoering van de doorlichting wordt volgend schema gehanteerd. Aan de instellingen werd gevraagd een kwantitatieve zelfstudie uit te voeren. Toen we het drie of vier jaar geleden over evaluatie hadden, was iedereen daarmee akkoord. De methode moet natuurlijk enig praktisch nut opleveren. Daarom werd dus begonnen met de zelfstu-

Van den Brande

die. Aan de hand van een gedetailleerde vragenlijst bracht elke instelling kwantitatieve informatie samen over onder meer haar opdracht, de wijze waarop deze wordt ingevuld en de middelen die hiervoor ter beschikking staan. Het is tenslotte een positief begin dat de instelling zelf op die manier haar positie aangeeft.

Na de analyse van de resultaten van de kwantitatieve zelfstudie en een aanvullende beslissing van de Vlaamse regering, zal elke instelling vervolgens om een kwalitatieve zelfstudie worden gevraagd. Daarin kan ze onder meer voorstellen formuleren over haar opdracht in het Vlaams wetenschapsbeleid. We moeten niet van op het Martelaarsplein aangeven wat op een bepaald domein concreet moet gebeuren. We moeten wel het kader aangeven. U noemt het een vingerknip van een minister. Ik heb altijd op school geleerd dat met de vingers knippen onbeleefd is. Ik verwijs ook even naar Nederland. Daar loopt een mooi debat over de autonomie van het wetenschapsbeleid en de instellingen. Minister Ritzen zegt : het is goed om autonomie te geven, maar we moeten daar niet te ver in gaan.

Momenteel is er voldoende aanleiding om te betrouwen op de kwaliteit van onderzoek. De kwantitatieve en kwalitatieve zelfstudies vormen, samen met aanvullende informatie van de administratie, het achtergrondmateriaal dat ter beschikking zal worden gesteld van een groep deskundigen die voor elke instelling zal worden samengesteld. Deze expertgroep zal de instelling bezoeken en contacten onderhouden met de betrokken administraties en andere relevante actoren.

Visitatie schijnt voor sommigen een nieuw begrip. Het is echter zo oud als de straat. Het bestond al in de dertiende of veertiende eeuw, bij een aantal kloosterordes. Daar gold de regel van de visitatie van de ene bij de andere. Voor al wie denkt dat de visitatie nu pas is uitgevonden, volstaat het om even de Norbertijnenorde te analyseren. Er is een rotatie van visitatie. Hier verder op ingaan, zou ons te ver leiden, maar we hebben nood aan een historisch perspectief.

We zullen de instelling bezoeken en zullen vervolgens handelen op basis van alle relevante factoren. Aan de vijf expertgroepen zal onder meer worden gevraagd schriftelijke aanbevelingen te formuleren over zo veel mogelijk onderwerpen. De AWI zal deze informatie in overleg met de betrokken diensten in een rapport verwerken, dat na overleg met

de vijf Vlaamse wetenschappelijke instellingen zal worden overgemaakt aan de Vlaamse regering.

Nadat de instellingen het kwantitatieve gedeelte van de zelfstudie hadden uitgewerkt, werd in de schoot van de Interdepartementale Werkgroep Wetenschapsbeleid het verdere verloop van de werkzaamheden besproken. Men had het hierbij onder meer over het ontwerp van een kwantitatieve vragenlijst en de procedure om experts voor te dragen. Deze deskundigen dienen los te staan van de instellingen die ze evalueren, maar moeten toch ervaring hebben met de werking van instellingen met een beleidsvoorbereidende functie. Bij voorkeur wordt ook hier gezocht naar buitenlanders, wat een grotere afstandelijkheid moet verzekeren.

De instellingen, de betrokken administratie en de AWI kunnen kandidaten voordragen, die vervolgens door de Vlaamse regering worden aangesteld. Onlangs werd een voorstel in die zin ter goedkeuring aan de regering voorgelegd. We hebben dit eerste voorstel opnieuw onderzocht, ten einde voor elke instelling over een zo evenwichtig mogelijke groep van drie of vier personen te beschikken.

Wat de kern van uw interpellatie betreft, kan ik u geruststellen : er is niet alleen een belangrijke nieuwe budgettaire inbreng, maar er wordt ook veel zorg besteed aan de bewaking van de kwaliteit. Op basis van de resultaten van deze zeer omvangrijke doorlichting, zal een grondig debat worden gevoerd over een aantal punten die de interpellant naar voor heeft gebracht. Ik wil een algemeen kader voorstellen waarbinnen de opdracht en de werking van de vijf Vlaamse wetenschappelijke instellingen moet worden geplaatst. Dit kader moet een houvast geven, zodat de kwaliteit van het onderzoek op peil wordt gehouden en zelfs wordt verbeterd. Ik zal de interpellant graag op de hoogte brengen van de beslissingen van de regering.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Na dit antwoord heb ik zeker het grootste vertrouwen in de persoon van de minister-president. Hij vraagt nog wat tijd, omdat de doorlichting nog bezig is. Toch heb ik hem al beter op dreef geweten : hij hield zich deze keer nogal strikt aan zijn tekst, terwijl hij meestal gedreven spreekt en toont dat hij de materie beheerst. Ontbrak hier de visie op en het geloof in de richting die hij met de wetenschappelijke instellingen wil inslaan ?

Vandenbroeke

De minister-president zegt dat ik de gevraagde informatie kan terugvinden in de Handelingen van oktober. Ik voel me hierdoor een beetje aangevalen. Om het woordgebruik van de plenaire zitting te gebruiken : het lijkt dan alsof ik mijn leerstof maar half ken en dat ik moet worden gedelibereerd. Uit intellectuele fierheid wil ik hier benadrukken dat ik mijn leerstof zeer goed beheers. De vraag werd ingediend door mevrouw Dua en we kunnen in de Handelingen van oktober inderdaad een adequaat antwoord terugvinden. Ik raad mijn collega's aan dit te lezen.

De Vlaamse wetenschappelijke instellingen leveren zeer goed werk. Dit werd vandaag nogmaals geïllustreerd door een persbericht. Het gaat over slechts één wetenschappelijke instelling : hoewel ze me alle zeer dierbaar zijn, is het Centrum Bevolkings- en Gezinsstudiën me misschien net iets dierbaarder. Dit centrum onderzoekt ook het seksueel gedrag. Bepaalde federale ministers vinden dat de leeftijd voor seksueel verkeer moet worden verlaagd. Het Centrum Bevolkings- en Gezinsstudiën zet de puntjes op de i : de gemiddelde leeftijd voor het eerste seksuele contact zou in Vlaanderen op 18 à 19 jaar liggen. Dat vinden we binnenkort wel in de Vlaamse indicatoren.

Minister-president Luc Van den Brande : Men heeft altijd zicht op zijn voorgangers, maar zelden op zijn opvolgers.

Waarmee ik alleen maar bedoel dat minister Smet me met overtuiging opgevolgd heeft op het departement Arbeid en Tewerkstelling. (*Gelach*)

De heer Chris Vandenbroeke : Een hoorzitting over seksueel gedrag bij jongeren zou misschien zeer leerzaam zijn.

De minister-president heeft in elk geval mijn appetijt opgewekt. Heb ik hem horen denken dat er, gelet op de verdienste van de instelling, misschien wel een zesde Vlaamse instelling bij zou kunnen komen ? Kan dit een gekwantificeerd, cijfermatig instituut worden ? Of mag ik niet naar de intenties van de minister-president vragen ?

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb de stappen van de procedure aangegeven : wat zijn de kwantitatieve en kwalitatieve basisvoorwaarden ; wat met de expertgroep per instelling ; wat met het horizontale en het verticale ; wat wordt het globale kader ? Als ik hiermee eventueel appetijt heb gewekt, kan dat alleen maar op het vlak van de sta-

tistiek zijn, vermoed ik. We beschikken hiervoor over een erg nuttig advies, waardoor we op dit terrein zelf regelgevend kunnen optreden. In de commissie Economie en Werkgelegenheid heb ik al gezegd dat dit moet worden opgebouwd. VRIND, wat staat voor Vlaamse Regionale Indicatoren, is een publicatie van APS, Administratie voor Planning en Statistiek. Het is onze vaste bedoeling om in die context een instrument op te bouwen. Daarbij wil ik niet over één nacht ijs gaan. Een Vlaams Instituut voor de Statistiek richt men niet van vandaag op morgen op. Daarnaast dient zich een mogelijkheid aan met betrekking tot het wetenschappelijk onderzoek over de zee. Daarover later meer.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toelating tot de studie van de geneeskunde aan de universiteiten

Mondelinge vraag van mevrouw Mia De Schampelaere tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de organisatie van de toelatingsproeven voor kandidaat-artsen en kandidaat-tandartsen

De voorzitter : Aan de orde zijn de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de toelating tot de studie van de geneeskunde aan de universiteiten, met daaraan toegevoegd de mondelinge vraag van mevrouw De Schampelaere tot minister Van den Bossche, over de organisatie van de toelatingsproeven voor kandidaat-artsen en kandidaat-tandartsen.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het verrast me helemaal niet dat dit dossier opnieuw op tafel komt, om de eenvoudige reden dat ik het voorrecht heb de minister reeds een hele tijd te kennen.

Ik schrijf hem een veelheid aan kwaliteiten toe. Ik moet deze veelheid summier houden, omdat ik

Vandenbroeke

anders in tijdnood raak. Ik hou het bij een drieluik. We kennen hem allemaal als een zeer sterk intellectueel begaafd persoon, als een handige doordouwer die erin slaagt zijn partners mee te krijgen als hij zijn zinnen ergens op gezet heeft. Daarmee verwijs ik naar de meerderheid die hij meegekregen heeft in een dossier dat toch wel delicaat was.

De derde kwaliteit van de minister is dat hij doodelijk is. Daarom was ik er haast zeker van dat dit dossier opnieuw op tafel zou komen. Hij is dermate eerlijk dat wanneer hij zich in zijn eerlijkheid gepakt voelt, hij dit ook meteen laat blijken en protesteert, fulmineert, uithaalt.

Het was voor mij geen verrassing dat eind november, begin december de minister samen met de VLIR en de Vlaamse rectoren dit dossier over de opleiding van artsen en tandartsen opnieuw op tafel gooide. Ik prees me bijzonder gelukkig, want we hadden een heel degelijke discussie gehad over dit dossier. Ik noteer zelden veel op commissievergaderingen, laat staan op plenaire vergaderingen, maar ik heb een goed geheugen en ik herinner me dat deze commissievergadering doorging op de tweede verdieping, in de James Ensorzaal. We hebben toen vanuit de oppositie gesteld dat de meerderheid moest oppassen, omdat ze op sleeptouw genomen werd door de minister.

Voorts is dit dossier voorbarig. Ik kom daar onmiddellijk op terug. Bovendien houdt het een dictaat in van de federale overheid, die we in onze Vlaamse fierheid moeten slikken. Overigens zullen we ons gerold voelen, als dit doorgaat. Ook de minister voelde zich gerold, net omdat hij zo'n verre gaande eerlijkheid aan de dag legde, nadat hij te goeder trouw de meerderheid op sleeptouw genomen had. Hij voelde zich gerold door zijn federale collega's Marcel Colla en Magda De Galan.

Ik licht dit even nader toe want ik denk dat het zijn waarde heeft. We bevonden ons eind mei, begin juni in de Ensorzaal, toen die discussie in de commissie aan bod kwam. We hebben toen heel duidelijk gesteld: collega's van de meerderheid, pas op. Een en ander zal uitdraaien op wat wij vanuit de oppositie al wisten, met name een stemming meerderheid-minderheid.

Nochtans is het voorbarig. We kennen allemaal de redenering dat het er in het leven niet op aan komt gelijk te hebben, de grote kunst is gelijk te krijgen. We hebben aangekondigd dat we in feite het gelijk aan onze kant hadden, maar het was ons niet

gegund, in de zomer kort voor het reces. Een en ander was wel manifest voorbarig. Ik geef in het kort een paar elementen. We hebben toen al in vraag gesteld waar de regering mee bezig was. Deze Vlaamse regering zegt bij monde van minister Demeester en vele anderen, ingedekt door iedereen, dat ze alles op alles zet om de gezondheidszorg tegen 1999 – en het woordgebruik komt van minister Demeester – te defederaliseren. Als dit in 1999 gebeurt, hebben we toen al gesteld, dan is dit toch voorbarig. We bereiden iets voor dat binnen twee jaar van ons is. Het gaat niet alleen over het onderwijs dat in ieder geval van ons is, maar ook over de vestiging en de praktijk, en dat is tot nader order federaal. Vanaf 1999, zegt minister Demeester, daarin geruggensteund door de totale regering, zou dat gebeuren. Waarmee zijn we dan bezig?

Overigens lees ik vandaag op de eerste pagina van bepaalde kranten dat het proces van defederalisering een zeer verre gaande consensus bereikt in dit Vlaams Parlement. Met andere woorden, de minister-president heeft een dringende resolutie om dit aan te kaarten. Dit is een topprioriteit. Ik kan er ook aan toevoegen dat dit vanmorgen aan bod kwam in de commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken die ik heb bijgewoond. Deze commissie is trouwens op dit moment nog altijd aan het vergaderen. Men is daar verder aan het onderhandelen over deze consensus.

Een ander element: ik herhaal in het kort wat er in het voorjaar aan bod kwam. Er is een manifest verschil in medische consumptiecultuur tussen het Noorden en het Zuiden van het land. Dat is ook de reden waarom iedereen het eens is om te defederaliseren. Dat heeft niets te maken met een gebrek aan solidariteit. Zoals er verschillen bestaan in de onderwijscultuur tussen het Noorden en het Zuiden, zo zijn er ook verschillen in de medische consumptiecultuur, bijvoorbeeld eerstelijnszorg, specialisatie enzovoorts.

Voorts is er een wezenlijk verschil, *hic et nunc*, historisch gegroeid op het vlak van het aanbod. Ik vat losjes samen, maar de realiteit is wat ze is. Een en ander is wansmakelijk ontspoord in Brussel. De verhouding bedraagt één geneesheer op 200 inwoners. Die verhouding ligt aan de zeer hoge kant in Wallonië – afgerond één *practicus/practica* op 300 inwoners. Het ligt ook wel aan de hoge kant in Vlaanderen. Daar zijn we het allemaal over eens. Hier is er één *practicus/practica* voor elke vierhonderd inwoners. Vooral in Brussel is de situatie dus duidelijk ontspoord. Maar ook in Wallonië, en in

Vandenbroeke

mindere mate in Vlaanderen, is er sprake van wildgroei.

Ik maak twee randopmerkingen. Eerst een communautair punt. Waarom klaagt Vlaanderen zo vaak dat er zo weinig jonge Vlaamse geneesheren zich in Brussel willen vestigen? Nu al is er immers een echte plethora in Brussel van één geneesheer per tweehonderd inwoners. Het zou dan ook niet echt snugger zijn van de jonge Vlaamse geneesheren om zich in Brussel te vestigen. Ik denk niet dat we de eerstkomende jaren verandering mogen verwachten in deze situatie.

Ten tweede dan: ik heb al gezegd dat de verhouding in Vlaanderen net op het randje balanceert: één geneesheer per vierhonderd inwoners. Mijnheer de minister, toch had ik bijna het gevoel dat er in Vlaanderen één geneesheer te weinig was. Ik herinner me nog zeer goed het moment dat u onwel werd tijdens een van de plenaire vergaderingen. Blijkbaar was er toen in Vlaanderen één geneesheer te weinig: diegene die in het Vlaams Parlement moet functioneren.

Mijnheer de voorzitter, wat ik probeer aan te tonen is dat hier sprake is van enigszins voorbarig handelen. We willen een proef instellen zonder toekomstvisie. Geachte collega's van de meerderheid, houdt alstublieft bij beleidsbeslissingen toch ook rekening met de toekomstige behoeften. Iedereen weet nu al dat deze, zowel in relatieve als absolute termen, in Vlaanderen veel groter zullen zijn dan in Wallonië.

In verband met de vermelde voorbarigheid heb ik nog een laatste opmerking. Deze zomer wisten we al dat Vlaanderen eens te meer zijn sérieux ter harte neemt. Vlaanderen is bereid om toe te geven – terwijl de plethora in Brussel en Wallonië wansmakelijk hoger ligt – dat de verhouding ook in Vlaanderen aan de hoge kant ligt, en dat remediëren dus noodzakelijk is. Het syndicaat van de Vlaamse huisartsen poneert dat de oudere huisartsen – de zestigplussers – er misschien beter mee zouden stoppen, ook al kan men hen hiertoe natuurlijk niet dwingen. Toch is dit een optie om die te hoge verhouding af te zwakken. Dit was deze zomer in volle voorbereiding. Vandaag is het een feit en het syndicaat van de Vlaamse huisartsen onderschrijft deze denkrichting volkomen. De zestigplussers krijgen een gouden handdruk en stoppen ermee. Naarmate ze langer wachten om ermee te stoppen, wordt die gouden handdruk kleiner.

De oppositie heeft dit alles zeer duidelijk uitgestippeld. De minister heeft echter – ongetwijfeld te goeder trouw – de meerderheid op sleeptouw genomen. De beslissingen dienaangaande werden dus meerderheid tegen minderheid genomen.

Geachte collega's, we waren het er toch allemaal over eens dat dit een manifest dictaat was, ingelepeld door de planningscommissie en daarna nog eens verwoord door twee partijgenoten – maar dan van de SP zowel als de PS – van minister Van den Bossche: de federale ministers Colla en De Galan. Zij hebben dit als een absoluut dictaat aan ons opgelegd. Ik begrijp zeer goed dat dit feit minister Van den Bossche zeer sterk heeft aangegrepen. Het gaat hier immers om een dictaat van de vestigingwet, tegen de academische vrijheid in.

De minister probeert dit dan ook intellectueel te camoufleren. Hij ontkent dat het om een vestigingwet gaat. Hij stelt dat we de studenten enige sérieux moeten bijbrengen. Hij is zelfs de mening toegedaan dat het nog niet eens studenten zijn, maar wel slechts overjarige pubers. Hij zegt dat we hen toch een beetje moeten begeleiden, en dat we dat een beetje moeten coördineren. Dus – zo stelt hij – zullen we een toelatingsproef organiseren.

De minister voegt eraan toe dat men die toelatingsproef gedurende enkele jaren zal laten lopen, omdat men nu immers nog in een experimenteerperiode zit. Na enige tijd zullen we dit dan wel evalueren. Bovendien is het – volgens de minister – absoluut niet de bedoeling om dit als een selectieproef te hanteren. Hij ziet dit eerder als een beeldvorming over algemene kennis en algemeen aanvoelen, en het zou trouwens sterk gericht zijn op attitudes. Het zal een tweefasige proef worden. We zullen er ook geen strenge limieten op plaatsen. Het gaat over algemene bekwaamheid en over het oriënteren van deze bekwaamheid. Tot daar de uitleg die minister Van den Bossche verstrekt.

Mijnheer de voorzitter, mag ik de minister een vraagje tussendoor stellen? Mijnheer de minister, stelt u zich even voor dat u samen met mij in de oppositie zit. U en ik zijn beiden twintig jaar jonger. Beiden hebben we, op onze eigen manier, goede contacten met de studenten. Mijnheer de minister, dan staat het land toch wel op stelten?

Minister Luc Van den Bossche: Dan is de Blandijnberg minstens zes weken bezet. *(Gelach)*

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, door uw handigheid bent u er nu in geslaagd om de studenten in te pakken.

Mijnheer de minister, het verrast me hoegenaamd niet dat dit dossier op tafel komt. In feite hebt u het als het ware ingeleid, geflankeerd door de VLIR, door de Vlaamse rectoren. Net als de andere collega's van de meerderheid voelt u zich manifest gerold. Ik kan aannemen dat u deze camouflageoperatie te goeder trouw hebt uitgebouwd.

Dat was een schitterend staaltje van oogverblindende, een juweeltje van intellectuele handigheid. Toch was het duidelijk genoeg, ten minste voor wie enige anciënniteit heeft en een beetje tussen de regels leest. Uiteindelijk moest u hierop terugkomen. U moest steigeren, want dat maakt deel uit van uw persoonlijkheid. Ze hebben u beetgenomen. U hebt altijd gezegd dat hier geen sprake was van een vestigingwet. We zouden geen studenten laten studeren om ze uiteindelijk tengevolge van te weinig arbeidsplaatsen in hun domein, de werkloosheid in te sturen. Dit doet me denken aan een theorie van Thomas Malthus : er is geen plaats aan het banket voor iedereen. Men mag hoogstens eens van het banket proeven. Men mag met studies beginnen, maar de plaatsen aan het banket zijn beperkt.

Mijnheer de minister, we begrijpen perfect dat u dat hebt geprobeerd. Wat zegt de planningscommissie echter ? Het is een vestigingwet. In 2004 zal men tot 700 plaatsen komen. In 2005 wordt dat 650, en in 2006 600. Meer lineair is niet mogelijk. Geachte leden van de meerderheid, de minister heeft u over de streep getrokken. U hebt immers ook gearzeld. Hij heeft u met zijn overredingskracht overtuigd. Het was zoegezegd maar een experiment. De realiteit is dat het hier gaat om een pure vestigingwet, die direct ingang vindt. Dat doorziet men zeer goed, de ene student al wat vlugger dan de andere. De camouflageoperatie van de minister doorzagen ze echter niet. Wie straks gaat studeren voor het toelatingsexamen, weet al waar hij in 2004 zal uitkomen.

Ik kom tot het tweede punt van mijn betoog. Mijnheer de minister, u bent ook beetgenomen door uw degelijke, gezonde Vlaamse reflex. Er wordt u een verdeelsleutel opgedrongen die u absoluut niet wilde. De Vlaamse rectoren protesteren, net als de VLIR. U neemt hun protesten over en dat siert u. We gaan lineair naar een zestig-veertig verhouding. Dat houdt in dat 60 procent naar Vlaanderen gaat. Er mogen in het jaar 2006 600 studenten afstuderen. Als we even rekenen, komen we uit op 360

vestigingsplaatsen. Dat is ongeveer de helft van het aantal afgestudeerden in Vlaanderen van voorbije academiejaar. Is dat niet drastisch ? Toch wel.

Ik sluit af met een derde punt, dat me erg hoog zit. Het is ook al in mei-juni ter sprake gekomen in de Ensor-zaal. Het gaat hier niet alleen om een lineaire verdeelsleutel. Gaan we nu eindelijk eens de woorden ter harte nemen die voorzitter De Batse-lier uitsprak in de openingsrede van het Vlaams Parlement in 1995 ? Ik citeer vrijuit, mijnheer de voorzitter. Ik wil een Vlaams Parlement waar niet kleinzielig wordt gedebatteerd, waar niet aan kerk-koor-politiek wordt gedaan, maar waar een visie wordt ontwikkeld, waar een toekomstgerichtheid wordt ingebouwd in de discussies. Einde citaat.

Collega's, willen we het hierover eindelijk eens worden ? Vlaanderen staat voor een immense veroudering. Verwerk daarin de behoeften. Verwerk daarin de medische cultuur, waarover ik het al even had. Bepaal dan de onderdelen. Bepaal dan een verdeelsleutel in functie van de toekomst, in plaats van rekening te houden met de scheefgroei uit het verleden. Ik doel inzonderheid op Brussel waar die scheefgroei wansmakelijk is, en op Wallonië. Voor ons valt er nog iets voor te zeggen. Bouw dit in godsnaam eens in.

Op een vraag van de heer Van Hauthem in de Senaat antwoordde minister Colla het volgende. Ik vertaal opnieuw vrij.

Minister Luc Van den Bossche : U vertaalt dus uit het Antwerps ?

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, u mag er een variant op maken. Ik citeer. Het gaat inzonderheid om de toekomstgerichte kwaliteit. Einde citaat. Ik hoef hier niet het proces te maken van federale ministers. Ik heb onze minister van Onderwijs al met lofuitingen bedacht. Ik vraag me echter af waar we mee bezig zijn. Het gaat zoegezegd om de kwaliteit. We kennen de scheefgroei. We weten een en ander over demografie, over de verschillen in morbiditeit tussen Vlaanderen en Wallonië, over de verschillen in levensverwachting tussen die twee gebieden. Maar nu komt minister Colla ons dat dictaat opdringen. Mijnheer de minister, u voelt zich daardoor samen met de meerderheid opgelicht, vermoed ik. Dit is onaanvaardbaar.

Daarom heb ik de volgende vragen. Klopt het dat de experimentele periode, waar oorspronkelijk sprake van was, vervalt ? Men gaat immers onmiddellijk over tot een inschatting van die proef. Is het

Vandenbroeke

verder correct te stellen dat die toelatingsproef, die u in se altijd hebt trachten te verbloemen, een bevestiging wordt van een contingentering, van een numerus fixus, van het aantal vestigingsplaatsen ?

Ten derde, rekening houdend met de te contesteren verdeelsleutels, bent u van plan om daarover opnieuw met uw federale collega's Colla en De Galan te onderhandelen ?

Vierde vraag. U weet dat het Franstalig onderwijs inderdaad een andere optie heeft genomen. De Franstalige rectoren schatten de situatie ook helemaal anders in. Daar wil men ooit wel eens beginnen om na de kandidaturen te evalueren. U hebt tenminste nog de intellectuele eerlijkheid gehad om op te treden van bij de start en om het anders in te kleden. Mijnheer de minister, zal u bepaalde discussiepunten voorleggen aan de Franstalige rectoren om tot een aanvaardbare regeling te komen ?

Vijf : ik heb daarnet gezegd dat u de meerderheid – waarschijnlijk te goeder trouw – hebt overtuigd. Als nu blijkt dat dat allemaal nergens toe dient, bent u dan bereid om een beetje gas terug te nemen ? U hoeft uw vergissing niet toe te geven. Wil u eventueel wel voor Vlaanderen een aantal nieuwe denkkaders uitwerken ?

Ik kom tot mijn zesde vraag. Tot nader order wordt er gejongleerd met verdeelsleutels. Ik ben er immers van overtuigd dat we in 1999 in een ander landschap terechtkomen. Geef Vlaanderen dan tenminste de fierheid die het toekomt. Breng de intellectuele eerlijkheid op om patronen op te stellen in functie van de medische behoeften.

Mijn zevende vraag sluit daarbij aan. Als we dan toch moeten normeren, houd dan tenminste rekening met intellectuele criteria en met de sociaal-demografische kenmerken.

Ter afronding, de studenten houden zich op dit ogenblik stil. Ik hoop natuurlijk dat de journalisten hier de aandacht op vestigen en de studenten dan wakker zullen schrikken. Ik ben niet altijd even gelukkig als ze zich braaf houden. Ik hoop dat ze de dwingende eis om iets anders zullen verwoorden. De maat is immers vol.

Tot zover mijn vragen. Als u aan dit examen nog een woordje kunt toevoegen, ben ik u extra dankbaar.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag sluit aan bij onze beslissing van enkele maanden geleden om een toelatingsproef voor kandidaat-artsen en kandidaat-tandartsen in te voeren. Deze beslissing had een duidelijk politiek doel : het verhogen van de kwaliteit van het medische aanbod en het beheersbaar houden van de gemeenschapskost van onze gezondheidszorg. Volgens mijn visie – en ook volgens die van de minister – is dit op termijn een Vlaams belang.

Vermits een evenwichtige uitwerking van de inhoud en de vorm van deze proef heel wat overleg en denkwerk vereist, beslisten we om deze proef niet onmiddellijk in te voeren, maar een jaar te wachten. De proef zou dus voor de eerste maal worden georganiseerd voor het academiejaar 1997-1998. Bovendien zei de minister dat op federaal niveau zou worden gepleit voor een overgangspannende periode van twee jaar. Pas na afloop van die periode kan de proef zo worden opgesteld dat zij, met een zekere marge, een goede selectie doorvoert. Tot het academiejaar 1999-2000 bevat de door ons goedgekeurde decreetswijziging dus geen mogelijkheid tot numerus fixus.

Ondertussen hebben we via de pers de afspraken op federaal niveau vernomen. Hieruit blijkt dat al een contingent werd bepaald voor het jaar 2004 en dat onze onderwijsminister hier niet akkoord mee gaat. Hij gaat vooral niet akkoord met de verdeelsleutel van 60 tegen 40. Deze verdeelsleutel is niet aangepast aan de huidige situatie van het medische overaanbod in beide landsdelen. Het handhaven van deze verdeelsleutel zou de beruchte transfers instandhouden. Deze visie van onze onderwijsminister is juist. Toch houdt minister Colla vast aan de verdeelsleutel en aan de invoeringsdatum van het contingent.

Aan Vlaamse kant wordt intussen verder gewerkt aan de uitwerking van de toelatingsproef. Op het einde van deze maand zullen de laatstejaars van onze secundaire scholen hierover een brochure ontvangen. De grote vraag die de kandidaat-studenten geneeskunde zich stellen, is of zij – na het slagen voor de toelatingsproef in juli – als afgestudeerden zullen worden toegelaten tot het beroep van arts of tandarts. Welke garanties kan de Vlaamse onderwijsminister bieden aan de jongeren die nu slagen voor de toelatingsproef en die na hun studies hun beroep willen uitoefenen ? De minister heeft bij de bespreking van de toelatingsproef in het parlement gezegd dat, en ik citeer : studenten

De Schamphelaere

in de opleidingen arts en tandarts de studies aanvatten met een duidelijk beeld van de professionele finaliteit. Deze terechte verwachtingen en aspiraties op het einde van het traject, bij de instroom in het beroep, aan diggelen slaan, is voor mij onaanvaardbaar. Einde citaat.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik deel uiteraard het standpunt van mevrouw De Schamphelaere. Ik ben het volledig met haar eens dat het een premisse is voor Vlaanderen om prijs en kwaliteit nauwgezet te bekijken.

Ik wil u wel wijzen op wat op dit ogenblik ook in de commissie voor Staatshervorming aan bod komt : door de verschillende structuren, de verschillen in aanbod en consumptie en in technologische aanpak, is een prestatie in Vlaanderen gemiddeld een derde goedkoper dan in Wallonië. De kwaliteit van het product met het lagere prijskaartje is bovendien hoger. Ik zal niet in details treden en ga voorbij aan de morbiditeit en aan de ziekten en sterftecijfers per leeftijdsklasse. De levensverwachting in Vlaanderen nodigt onze zuiderburen nochtans uit om hier te komen wonen. De levensverwachting is bij ons drie jaar langer dan in Wallonië. Wat moet er nog worden bewezen ? We zijn ons bewust van de prijs en de kwaliteit. De premisse is zeer waardevol, maar speelt in feite geen rol. Onze medische consumptie en cultuur is degelijk gestructureerd.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, vorig jaar heb ik op 7 mei hierover al een vraag gesteld. Ik heb toen gevraagd of het aantal artsen dat mag afstuderen op voorhand zou vastliggen. De minister heeft daar toen het volgende op geantwoord, en ik citeer : er zal een Vlaamse numerus fixus komen op het moment dat de toelatingsproef volledig op punt staat en hiervoor moet men twee tot drie jaar rekenen. Indien de federale overheid en de federale regering niet op korte termijn tot een contingentering van het aantal artsen komen, zal de toelatingsproef pas in 1997 worden ingevoerd. Einde citaat.

De toelatingsproef is er niet gekomen in 1996. Ik leid daar uit af dat de minister over informatie beschikte om te veronderstellen dat de federale regering niet van plan was om op korte termijn tot

een contingentering over te gaan. Zo niet, zou hij immers de toelatingsproef in 1996 hebben ingevoerd. Ik ga akkoord met de heer Vandembroeke dat de minister hier zwaar onderuit wordt gehaald door zijn federale collega's. Dit wordt bevestigd door wat ik lees in de kranten. De minister zal me echter ongetwijfeld zeggen dat ik niet moet geloven wat de kranten vertellen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik zeg dat niet alleen om te lachen : ik pleit echt voor een nieuwe journalistieke cultuur. Een journalist moet ook verantwoordelijk zijn voor titels. Die titels dekken meestal de lading niet. In de nieuwe journalistieke cultuur moet men de eye-catchers laten vallen. Men moet ook de informatie controleren voor men erover schrijft. Ik ben de apostel van de nieuwe journalistieke cultuur. Wie daar tegen is, zal worden verdoemd. Ook de heren die menen het geweten van Vlaanderen te zijn, mogen aan gewetensonderzoek doen.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Toch lees ik in de krant dat de minister toegeeft niet te kunnen voorspellen hoeveel afgestudeerden er over zeven jaar zullen zijn. De vertegenwoordigers van de universiteiten hebben op de planningscommissie beloofd te zullen voorkomen dat er teveel afgestudeerden zijn. Vermits de minister nu wordt gedwongen om de numerus fixus vanaf 1997 in te voeren, zal de numerus fixus overeenkomen met de contingentering. Hoeveel studenten zullen de eerste kandidatuur mogen aanvragen ? Zullen dat evenveel studenten zijn als het aantal dat mag afstuderen of zullen dat er meer zijn ? Als de universiteiten beloven dat zij zullen voorkomen dat er teveel afgestudeerden zijn, gaan zij hun boekje dan niet te buiten ? Dit betekent immers dat studenten niet zullen slagen, die anders wel waren geslaagd.

Minister Luc Van den Bossche : Er is geen normaliteit. Ik weet niet of u de universiteit kent, maar professoren verzamelen zich op basis van een voorafgaande, door hen gemaakte afspraak, over de wijze waarop ze codificeren – cijfers geven, dus – en over wat die cijfers betekenen. Vervolgens beraadslagen ze over de vraag wie al dan niet heeft voldaan.

Ik zal u een voorbeeld geven. Vroeger was het de norm dat men op twee dagen examen aflegde over alle vakken. Toen werden de vakken gespreid over veertien dagen, nu over een maand. Het is duidelijk dat een hoogleraar die meer tijd heeft om te ondervragen dit beter en grondiger doet. Het is eveneens duidelijk dat een delibererend college

Van den Bossche

rekening houdt met het feit dat een student deze examens reeds op twee dagen heeft afgelegd, en dus van de ene professor naar de andere moest lopen, of dat hij telkens een week respijt heeft gekregen. Een college dat beraadslaagt, beraadslaagt ook werkelijk, op basis van een norm die steeds tijdsgebonden is. De vandaag aan de universiteiten gehanteerde norm is inhoudelijk dus moeilijker dan degene die dertig jaar geleden werd gehanteerd. Evolueert men morgen naar een systeem zoals dat in de VS, waarbij men zich aanbiedt op het ogenblik waarop men zichzelf rijp acht om te worden geëxamineerd over dit vak, dan zal men nog grondiger ondervragen. Ook de wijze van ondervragen zal dan nog meer verschillen.

Er is dus een dialectiek tussen beide elementen : doe niet alsof het simplisme een geloofspunt is. Doe niet alsof er een eeuwige norm ter ondervraging bestaat. Die bestaat immers niet. Elke examinator en elk college van examinatoren past zich aan aan de toestand waarbinnen hij of zij moeten werken en waarbinnen de examinandi examens moeten afleggen.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, u gaat hier voorbij aan de kern van de zaak, namelijk het volgende. De universiteiten zeggen : nu gaan we...

Minister Luc Van den Bossche : Maar de Vlaamse universiteiten zeggen niets ! Het spijt me, maar ze zeggen niets. Wat dat betreft blijf ik bij mijn eerdere, zeer gemeende opmerking : ik geef toe dat iedereen zichzelf aan een gewetensonderzoek moet onderwerpen, maar het wordt ook eens tijd dat men ophoudt lulkoek te schrijven. Tegenwoordig ontmoet ik de rectoren elke week. Onze verhouding is goed, wat niet betekent dat we het steeds eens zijn. Maar noch de universiteiten, noch de decanen hebben dit gezegd : wie dat schrijft, liegt en máákt nieuws dat er niet is.

Men kan zich afvragen of dit gedrag nog welvoeglijk is en nog aanvaardbaar is in onze maatschappij. Ik geef een recent voorbeeld, dat niet op mij van toepassing is : wanneer een ambtgenoot van mij een ingewikkeld voorstel doet over een in de huidige periode gevoelige materie, dan wordt dit in twee kranten samengevat door middel van een titel die één element uit zijn verband licht en daardoor aan stemmingmakerij doet. Ik stel me dan de vraag waarmee we bezig zijn. Dat meen ik echt. Ik hoef dus geen lessen te krijgen van personen die hierte-

gen zondigen : een dergelijke leugen heb ik immers nooit verteld.

Zo heeft men over dit onderwerp veel onwaarheden geschreven. Voor mijn part mag u aan alle rectoren en decanen vragen of ze dit ooit hebben gezegd : ze zullen allen ontkennend antwoorden.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, ik neem er dus akte van dat de vertegenwoordigers van de universiteiten bij de bijeenkomst van de planningscommissie niét hebben beloofd een overschot aan afgestudeerden te zullen voorkomen.

Minister Luc Van den Bossche : Dat kan ik u verzekeren : ik heb ze vóór en na de vergadering ontmoet.

De heer Felix Strackx : Het doet me plezier dat ze dat niet hebben gezegd. Het zou trouwens niet veel zin hebben gehad. Die niet-geslaagden neemt men dan volgend jaar weer mee, waardoor het volgend jaar weer strenger moet worden geselecteerd. Op die manier creëert men een sneeuwbaaleffect, waarvan men niet weet hoe het gaat eindigen.

Dan stap ik over naar mijn derde vraag. De minister heeft me toen ook gezegd dat buitenlandse studenten eveneens moeten deelnemen aan de toelatingsproef. Worden ze ook bij die contingentering meegerekend ?

Minister Luc Van den Bossche : Vestigen ze zich in Vlaanderen of in België, dan wél. Volgens de Europese reglementering moeten ze immers toegang krijgen tot het beroep. Deze reglementering werd ontwikkeld met een ongelijke snelheid. Enerzijds is er de vrijheid van verkeer van goederen en werknemers, zoals bepaald door het Verdrag van Rome. Anderzijds is onderwijs als rechtstreekse Europese bevoegdheid slechts ontstaan door de artikelen 127 en 128 van het Verdrag van Maastricht : vóór Maastricht was het slechts een afgeleide bevoegdheid.

Binnen die afgeleide bevoegdheid werden de eerste maatregelen op onderwijsvlak pas genomen in 1975, 1976 en 1977. Met andere woorden, men heeft onderwijs een lange tijd verwaarloosd. Derhalve ontstond er een discrepantie, die ook nu natuurlijk een factor is. Dit betekent dat ook mensen met een diploma van een ander land van de Europese Unie zich hier kunnen komen vestigen. Wil men dus op het federale vlak een toelatingscontingentering voor een bepaald beroep vastleggen, dan zal men daarmee op het federale vlak rekening moeten houden. Hoe ze dat zullen doen

Van den Bossche

weet ik niet : dat is hun zaak. Maar ze zullen het wel in acht moeten nemen. Dat betekent echter ook niet dat elk door mij afgeleverd diploma automatisch een vestiging in dit land tot gevolg heeft.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, uw antwoord maakt de zaak alleen maar complexer.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is een gevolg van de staatsvorming. Ik verwijs naar het verslag van de Senaatscommissie, waar ik in 1988 een lange discussie met de heer Pouillet, mijn Brusselse collega, had. Met hem hebben we zeer lang gepraat over de inhoud van de toegang tot het beroep, over het feit dat onderwijs zou worden gefederaliseerd en over het feit dat dit hoe dan ook een spanningsveld is, dat hoogstens onder controle kan worden gehouden indien het federale niveau het gegeven niet exhaustief interpreteert.

Ik zal nu een zijsprongetje maken, dat straks ter sprake komt : met de bepalingen over kinesitherapie heeft de federale wetgever – niet de uitvoerende macht – dit mijns inziens exhaustief geïnterpreteerd, met alle gevolgen vandien. Het Arbitragehof heeft blijkbaar een redenering gevolgd die niet kaderde binnen onderwijs, maar binnen volksgezondheid : dat laat ik echter voor rekening van het Arbitragehof. Het bestaan van een dergelijk spanningsveld is echter geen recente ontdekking : bij de behandeling van het nieuwe artikel 17 – nu 24 – heeft de Senaatscommissie dat reeds vastgesteld.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Indien dit het geval is – wat ik aanneem – dan worden buitenlandse artsen uit de EU die zich hier vestigen ook bij het contingent van dat jaar gerekend. Dit betekent dat u al helemaal geen idee meer hebt van het aantal studenten dat aan hun studies zal mogen beginnen. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat in 2004 vijftig artsen uit de EU een aanvraag doen om zich hier te vestigen.

Minister Luc Van den Bossche : Weet u, ik zie u nog niet onmiddellijk een beroep doen op een Griekse dokter die geen Nederlands kent. Het is dan immers vrij moeilijk om hem duidelijk te maken dat uw teen pijn doet. (*Gelach*)

De heer Felix Strackx : Dat heeft er niets mee te maken, mijnheer de minister. Als hij zich hier wil vestigen, dan kan u hem niet tegenhouden.

Minister Luc Van den Bossche : Zoals de heer Vandebroek zei, kan ik hem al evenmin tegenhouden om rechtstreeks naar het OCMW te gaan. Ik ben nog beleefd : ik geloof in het OCMW.

De heer Felix Strackx : Ik vraag me dus af hoe u in dat geval een idee zal hebben over het aantal studenten dat u toelaat tot studies. In dat kader zal dit volstrekt onmogelijk worden. U loopt dus het risico een aantal afgestudeerden over te houden die geslaagd zijn in hun studies, maar inderdaad geen toegang krijgen tot het beroep, terwijl u steeds hebt gezegd dat u dit wilt vermijden.

Waalse studenten zullen in de loop van hun studies naar Vlaamse universiteiten kunnen uitwijken. Ze moeten dan alsnog een toelatingsproef ondergaan. Nu veronderstel ik dat het slagen voor deze toelatingsproef geen probleem vormt voor bijvoorbeeld een doctoraatsstudent. Het tegendeel zou me zeer verbazen en zou ernstige vragen doen rijzen over de kwaliteit van het onderwijs in het zuiden van het land.

Heeft het hele onderzoek naar artsendichtheid, medische behoeften en sociaal-demografische karakteristieken, zoals voorgesteld door de heer Vandebroek, wel zin in het kader van de contingentering, zolang de vestiging vrij is ? Als iedereen zich mag vestigen waar hij maar wil, kan men – niettegenstaande dit soort onderzoeken – bij wijze van spreken nog op elkaars schoot zitten. Mijns inziens heeft dat geen zin.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Eric Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb de uiteenzetting van de heer Vandebroek aandachtig beluisterd, maar namens mijn fractie wil ik herhalen dat het voorstel dat we hebben goedgekeurd, onze goedkeuring blijft wegdragen.

De heer Chris Vandebroek : Wat baten kaars en bril...

De heer Eric Matthijs : Mijnheer de voorzitter, bij de uiteenzetting van de heer Vandebroek heb ik tevens een aantal opmerkingen.

Ten eerste hebben we te kampen met een enorme budgetoverschrijding in de ziekteverzekering. Een collega van professor Vandebroek aan de Gentse Rijksuniversiteit schrijft – en ik citeer : onze ziekteverzekering is ziek. Einde citaat. We moeten ons daarover zorgen maken.

Matthijs

Ik wil niet in de plaats van de minister antwoorden, maar toch even in herinnering brengen dat er eind 1993 in België 30.000 artsen waren. Als er geen maatregelen worden genomen, zullen er in 2015 50.000 artsen in ons land zijn. Wie zijn oor te luisteren legt bij het veld, weet dat er nu al sprake is van een plethora.

Ten tweede weet ik dat de ondervoorzitter van de partij van de heer Vandenbroeke het met me eens is dat er maatregelen dienen te worden genomen om het aantal artsen te beperken. Enkele dagen na de goedkeuring van het ontwerp van decreet meen ik dit standpunt in de kranten te hebben gelezen.

Ten derde is er nu sprake van de accreditering die in feite neerkomt op een verborgen vestigingwet, aangezien een van de accrediteringsvoorwaarden een minimum aantal van 1250 consultaties per jaar oplegt. Artsen die daaronder vallen worden niet door het Riziv in aanmerking genomen. Er bestaat dus al een soort vestigingwet.

Ten vierde bekent de heer Vandenbroeke vandaag dat er ook in Vlaanderen problemen rijzen, in tegenstelling tot zijn stellingname tijdens de besprekingen in mei.

Ten vijfde neemt het verschil in medische consumptiecultuur, dat wel degelijk bestaat tussen Vlaanderen en Wallonië, geleidelijk af, omdat er steeds meer specialisten zich als zelfstandige arts vestigen en de specialistische geneeskunde ambulantly beoefenen. Het beperken van het aantal ziekenhuisbedden en de stabilisering van de ligdagprijzen brengt met zich dat vele specialisten niet langer als hospitaaldokter aan de slag kunnen blijven en verplicht zijn zich te vestigen als zelfstandige. Als zelfstandige voeren ze zelf regelmatig dure technische ingrepen uit. De zieke komt overigens vaak onmiddellijk bij de specialist over de vloer zonder eerst aan te kloppen bij de huisarts. Ook in Vlaanderen stijgen de kosten voor de technische prestaties hierdoor enorm, al blijft er tussen beide landsgedeelten een aanzienlijk verschil bestaan.

Ten slotte dienen de maatregelen met betrekking tot de toegangsploef mijns inziens gepaard te gaan met de echelonering, met het erkennen van de huisarts, met bijgaande maatregelen met betrekking tot de tweedelijnszorg, specialistische en de derdelijnszorg en universitaire geneeskunde.

Dit zijn enkele aanvullingen bij de interessante uiteenzetting van de heer Vandenbroeke, waarin hij de werkelijkheid niet steeds correct weergeeft.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijn reactie zal zeer kort zijn.

Ik heb vandaag ook zeer uitdrukkelijk op de problemen in Vlaanderen gewezen. Als ik me daarover einde mei of begin juni minder expliciet zou hebben uitgesproken, wil ik me daarvoor verontschuldigen. Wellicht ging ik in die periode gebukt onder mijn tweede activiteit en leed ik aan examenkoorts en oververmoeidheid. Ik had alleszins dezelfde bedoeling als vandaag.

De verwijzing naar de heer Patrick Vankrunkelven, onze ondervoorzitter, die tevens huisarts is en verbonden aan de opleiding tot huisarts aan de KU Leuven, vind ik verwonderlijk. Het is altijd zijn opvatting geweest – en ze is dat ook vandaag nog – dat er los van een dreigende plethora dient te worden uitgekeken naar aanzetten tot het oprichten van collectieve praktijken en naar uittredingsvoorwaarden voor de oudere huisartsen.

De oudere huisartsen zouden onder bepaalde modaliteiten uit het beroep moeten kunnen treden. Aangezien het om een zelfstandig beroep gaat kunnen deze maatregelen evenwel niet met dwang worden opgelegd.

Mijnheer Matthijs, in tegenstelling tot wat we gedurende deze zomer wisten, weten we vandaag dat het syndicaat van de Vlaamse huisartsen ermee akkoord gaat de carrière met een gouden handdruk af te breken op de leeftijd van 60 jaar. Uw toekomstprognoses voor het aantal artsen zijn correct, maar u dient hierbij wel ook rekening te houden met mijn prognoses inzake de medische consumptie. De medische consumptie ligt voor 70 tot 80 percent geconcentreerd bij de oudgedienden. Ik stel vast dat uw prognose voor de toename van het aantal artsen in de komende 15 tot 25 jaar lager ligt dan de toename van het aantal 60-jarigen in Vlaanderen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, het aantal artsen zal naar verwachting met 26 percent toenemen, de toename van het aantal ouderen ligt lager.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, Vlaanderen telt vandaag 6 tot 7 percent 60-

Vandenbroeke

plussers bij de artsen. Recent bijgestuurde schattingen van het NIS stellen een aangroei van het aandeel van de 60-plussers tot 60 percent in het vooruitzicht.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Vandenbroeke, u mag dat aandeel in de bevolking niet als dusdanig in rekening brengen, u dient dat te wegen met het aandeel van de betrokken groep in de medische consumptie. Maar zelfs als we zouden aanvaarden dat het consumptiepatroon van deze groep zou overeenkomen met het logische consumptiepatroon, zal de relatieve toename van het aantal 60-plussers nog steeds worden overtroffen door de relatieve toename van het aantal artsen.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, ik ben het volledig met u eens. Ik wilde alleen maar even beklemtonen dat de evolutie van het aantal artsen niet los van de evolutie van het consumptiepatroon kan worden beschouwd zoals de heer Matthijs liet uitschijnen.

Ik hoop dat de sector tijdig wordt gedefederaliseerd zodat het niet zo'n vaart zal lopen. Intussen moeten we dan wel zien af te geraken van het dictaat 60-40, een onaanvaardbare lineaire maatregel die op het verleden gebaseerd is, terwijl we een toekomstgerichte benadering voorstaan.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik herinner me natuurlijk ook de interpellatie die mede door mij werd ingediend in de maand mei en ik wil dat debat hier vandaag niet overdoen.

De minister heeft toen wel verklaard dat het misdadig zou zijn jongeren gedurende 7 jaar te laten studeren zonder ze nadien toegang te verlenen tot het beroep. Op grond van die redenering verantwoordde hij de organisatie van een toelatingsproef. Ik zal onze bedenkingen bij deze toelatingsproef niet meer herhalen.

Tot de invoering van een numerus fixus was de minister aanvankelijk niet bereid, maar zelfs de invoering van de numerus fixus lost het probleem van de toegang tot het beroep niet op, omdat de toegang tot de studies en tot het beroep niet perfect op elkaar kunnen worden afgestemd.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, de waarschijnlijkheidsrekening maakt een zeer hoge approximativiteit mogelijk.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, het misdadigheidsargument van de minister indachtig heeft de meerderheid de invoering van een toelatingsproef goedgekeurd. Dit argument lijkt nu ontkracht of, liever gezegd, een en ander heeft niet gewerkt.

De toelatingsproef werd op Vlaams niveau ingevoerd om te voorkomen dat de federale overheid zou overgaan tot grove beslissingen. Hoe denkt de minister de gevreesde misdadigheid te bestrijden ?

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, dit is een boeiend debat. Ik wil wel twee voorafgaande opmerkingen maken.

Ik heb me misschien scherp uitgedrukt, maar ik ben de mening toegedaan dat men moet oppassen met het lanceren van berichten in de pers. Tot op heden is er nog steeds geen advies van de planingscommissie. Er heeft een tweede vergadering plaatsgevonden en ik zal u straks uitleggen welke meerderheden en minderheden zich tijdens deze vergadering hebben afgetekend. Het tegenovergestelde bericht verspreiden komt dus neer op het kunstmatig verwekken van onrust.

Ik ontken niet dat er inderdaad een discussie plaatsvindt en ik zal daarover volledig verslag uitbrengen, maar men moet juiste informatie verspreiden en geen veronderstellingen voor waarheid nemen.

Wat mij betreft mag men op basis van prognoses in een artikel een toekomstgericht idee lanceren. Dat gebeurt trouwens regelmatig. De schrijver neemt de verantwoordelijkheid op zich om een evolutie of een probleem te voorspellen. De betrokkene loopt het risico achteraf te worden geconfronteerd met het al dan niet uitkomen van zijn prognoses en voorspellingen.

Tweede voorafgaande opmerking : in 1999 zal gezondheidszorg hoe dan ook bovenaan op de agenda staan. Bij de vorige grondwetswijziging in 1988 was dat onderwijs. Al vanaf 1984-1985 kon iedereen in het federaal parlement voorspellen dat de volgende grondwetsherziening in hoofddeorde over onderwijs zou handelen. Ik kan niet vooruitlo-

Van den Bossche

pen op de resultaten. Een tweederde meerderheid ligt ook niet voor het grijpen.

De heer Chris Vandenbroeke : U bent futurologische geschiedenis aan het schrijven. Ik herinner me bijzonder goed de jaren 1984 tot 1986. Er hebben zich toen twee belangrijke zaken voorgedaan. Het ging om een interventie van de toenmalige koning en om volgende uitspraak van de heer Deprez, toen partijvoorzitter : dit moet kunnen want het is niet meer te doen.

Al mijn hoop is gesteld op 1999. Ik weet zeer goed dat het niet gemakkelijk wordt. Op dit moment is Wallonië fel gekant tegen verdere federalisering van dit dossier. Ik zie dat niet vlug veranderen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik weet niet of er in 1999 een oplossing uit de bus komt. Ik kan niets voorspellen. Ik kan alleen maar zeggen dat gezondheidszorg de hoofdbrok op de agenda wordt.

De weerstand tegen de eventuele federalisering van het onderwijs was in de jaren tachtig ook behoorlijk, onder andere bij mijn partij. In 1985 was de meerderheid van de SP misschien zelfs nog bereid om in dit verband een heilige oorlog te voeren. In 1988 heeft men deze federalisering echter aanvaard. Sommigen deden dat wellicht zonder enig enthousiasme.

Aangezien gezondheidszorg daarna geheel of gedeeltelijk onze verantwoordelijkheid kan worden, moeten we voorbereid zijn. De periode van negen jaar tussen het begin van de studie geneeskunde en het promoveren tot dokter, is niet gering. Wie op 1 september 1997 de studie aanvat, kan in het beste geval in 2006 volwaardig en integraal in het beroep stappen. We zitten hier met een al even typische als vreselijke uitdaging. We moeten vandaag iets ondernemen waarvan de eerste resultaten pas over tien jaar merkbaar zijn. Als we dit voor de hele beroepsbevolking bekijken, duurt het echter nog langer. Gemiddeld duurt het beroepsleven van een dokter 35 jaar. Vooraleer de klasse van dokters door de nieuwe instroombeperking globaal is afgeslankt, zijn we 35 jaar verder. Per jaar krijgen we een correctie van slechts één vijfendertigste. Ik wil daarmee aantonen hoe belangrijk een beslissing vandaag kan zijn, hoe traag haar effect kan zijn, en wat het dan impliceert om ze niet te nemen. We hebben onze verantwoordelijkheid opgenomen en een besluit getroffen.

Voor het decreet was gestemd, bood de wet van 29 april 1996 aan de federale regering de mogelijkheid om het aantal gediplomeerde artsen dat ook toegang kreeg tot de uitoefening van het beroep, te beperken. De Koning kon dat aantal namelijk op advies van de fameuze planningscommissie Medisch Aanbod bepalen.

We moeten als gemeenschap rekening houden met de investering van de studenten. Ik blijf het onaanvaardbaar vinden dat een gemeenschap haar studenten negen jaar lang tot inspanningen verplicht, om op het einde dan te zeggen dat het wel mooi was maar overbodig, en dat ze nu iets anders mogen gaan doen. Bovendien is de opleiding tot geneesheer een beroepsgerichte opleiding, in tegenstelling tot de andere universitaire studies. Ik zeg dit niet depreciërend, maar constateer alleen.

Ik heb nooit onder stoelen of banken gestoken dat er een cijfer op komst was. Het heeft altijd als het zwaard van Damocles boven mijn hoofd gehangen. Ik heb altijd twee fasen onderscheiden. In de huidige fase is het getal nog niet gekend en over zeven jaar zal het nog niet onmiddellijk van toepassing zijn. Dit is de voorbereidingsfase. We hebben geen ervaring met toelatingsproeven, behalve in de sector van de toegepaste wetenschappen, waar de proef zeer eenvoudig is. Men meet de cartesische aanleg van de student. Dat kan vóór de leeftijd van achttien gebeuren. Het is zelfs al perfect mogelijk in het derde studiejaar. Als tweede factor voor ingenieursstudies meten we de voorkennis op een aantal vlakken. Als de voorkennis en de aanleg aanwezig zijn, laten we de student toe tot een studie die in grote mate voortbouwt op die twee elementen. De rentabiliteit is vrij makkelijk en duidelijk. De effectiviteit is dat trouwens ook : kijk maar naar de slaagpercentages.

Het beroep van geneesheer stelt ons voor een specifieke uitdaging. Het ligt niet in het verlengde van de eerste jaren van de studie, noch van een voorbereiding in het secundair onderwijs. Voor een ingenieursstudie geldt dat laatste wel. Wie geen acht uur wiskunde per week heeft gekregen, heeft moeilijkheden om in de toegangsproof aan te tonen dat hij voldoende voorkennis heeft. Men kan die voorkennis eventueel bijwerken. Dat is niet het geval voor geneeskunde.

De maatregel is ook maatschappelijk gezien niet eenvoudig. Het beroep van geneesheer heeft een cultuur van vrije toegang. We moeten die nu beperken. Dat komt neer op een a-culturele ingreep. Bovendien zeggen we aan jongeren van achttien jaar dat dit hun beroep niet zal worden. We moeten

Van den Bossche

die proef dus valabel maken. De beoordelingscommissie moet multidisciplinair worden samengesteld. Om dit allemaal degelijk voor te bereiden, wou ik liever een jaar later beginnen en de overgangperiode van drie op twee jaar brengen. Dit lijkt me uit moreel oogpunt een normaal engagement van de overheid ten aanzien van de jonge studenten. Ik heb wel degelijk altijd gezegd dat ik de politieke noodzaak van een beperking van het aantal dokters inzag. Dat is nu dus de opgave. De Vlaamse Gemeenschap mag haar verantwoordelijkheid niet ontlopen uit gemakzucht of omdat de zaak cultureel moeilijk ligt.

Ik voorspel dat in dezelfde sector nog andere initiatieven moeten volgen. Maak u geen illusies. Voor kinesitherapie zijn er in de twee opleidingscircuits in totaal 3.000 studenten. Ik wil gerust aanvaarden dat slechts tweederde een diploma haalt.

Om de vier jaar worden dus ongeveer 2.000 nieuwe kinesisten het veld ingestuurd. Mijn redenering is niet volledig juist, maar ik wil enkel een beeld schetsen van het groot aantal nieuwe kinesisten. Een dergelijke toestroom is maatschappelijk niet meer verantwoord, dit met het oog op de sociale zekerheid en op de tewerkstelling van de betrokkenen. Nog andere initiatieven in dezelfde lijn zullen zich opdringen.

Het principe van de contingentering, zelfs als stok achter de deur, vind ik verwerpelijk. De federale regering heeft haar verantwoordelijkheid echter genomen en beschikt ook over de vereiste grondwettelijke bevoegdheid. Ze moet nu wel realistisch blijven. In die zin begrijp ik de vragen die hier werden gesteld. Een struisvogelpolitiek is niet aangevozen. Ik heb dan ook het initiatief genomen om een toelatingsproef te organiseren.

De eerste vraag ging over de experimenteerperiode en de numerus fixus. Ik heb altijd gezegd dat de toelatingsproef na drie jaar gebruikt zou kunnen worden. Door het uitstellen van de proef met één jaar, heb ik deze periode aangepast tot twee jaar. Ik verzet me tegen de suggestie dat ik studenten en universiteiten andere perspectieven heb voorgesteld. Pas op het einde van die twee jaar kan een situatieschets worden gemaakt, rekening houdend met de beslissingen van de federale overheid. Ik heb nooit uitgesloten dat een numerus fixus dan misschien verplicht zou moeten worden. Veel zal afhangen van de betekenis in de praktijk van de toelatingsproef. We hebben de lat zeer hoog gelegd : bij de toelatingsproef moet men tenminste

12 op 20 behalen op elk van de examens. We moeten letten op de gevolgen van de toelatingsproef tijdens deze eerste twee jaar.

In de programmatiecommissie was men het wel eens om twee overgangsjaren te voorzien, tijdens de welke de getallen niet als hakbijl zouden dienen in het Vlaamse gedeelte van het land. Dat is belangrijk. Het idee werd aanvaard dat men hiervoor aan Vlaamse kant twee jaar nodig heeft. Ik sluit echter niet uit dat we binnen deze periode van twee jaar opnieuw dit gesprek moeten aangaan om de toelatingsproef te veranderen in een numerus fixus of numerus clausus. Voor deze nog veel moeilijkere discussie zullen we dan wel beter gewapend zijn.

Wat is immers het probleem van een numerus fixus of numerus clausus ? Wat is het voordeel van een toelatingsproef ? Bij een toelatingsproef kan de grijze zone worden gedelibereerd. Bij een numerus fixus of numerus clausus wordt men geconfronteerd met een getal. De 10 percent die net wordt toegelaten en de 10 percent die net niet worden toegelaten, vormen de grijze zone. De classificatie van deze categorie is zeer moeilijk en wordt moeilijker bij het naderen van de scheidingsgrens tussen deze groepen. Het is belangrijk om gedurende twee jaar ervaring op te doen bij het hanteren van een toegangproef. Door de verplichting om te classificeren en om een numeriek mes te hanteren, zullen er immers altijd foute percentages voorkomen. We moeten leren om deze foute percentages te beperken tot de helft of minder. De ervaringen in het buitenland tonen dit ook aan. Daarom hebben we ook altijd gezegd dat de mogelijkheid bestond na twee jaar nog een stap verder te moeten zetten. Veel zal echter afhangen van het resultaat van die twee jaar.

Natuurlijk is dit een drastische ingreep. Dat heb ik steeds benadrukt. Het is te hopen dat de decreetgever op vraag van de uitvoerende macht een dergelijke grote a-culturele stap niet alleen zet om schoonheidsvlekjes weg te werken. Dan loont het immers niet om het parlement te vragen zo'n grote stap te zetten. Het is natuurlijk de bedoeling om een duidelijk merkbaar effect te sorteren.

Men wekt hier de indruk dat de programmatiecommissie deze beslissingen heeft genomen. Het is echter de federale overheid die tot deze beslissing is gekomen. De commissie geeft enkel advies. De verslaggeving zou deze nuances toch moeten aanbrengen. Het volstaat dat een adviescommissie die wettelijk een advies moet geven, iets zegt, om de titel van beslissingnemer te krijgen opgeplakt. Bij

Van den Bossche

een wettelijke of decretale materie neemt de regering een politieke stellingname in bij het uiten van haar mening. Bij een uitvoerende materie neemt de regering een stelling in en heeft dan het eerste en het laatste woord. Dan is er pas sprake van een beslissing.

Als een groter aantal studenten aan de studie van arts of tandarts zou mogen beginnen dan het aantal dat na aftrek van een gering maar onbekend percentage mislukkingen en afhakers na de studie toegang tot het beroep zou krijgen, is de programmatiecommissie het eens om te zeggen dat dit groter aantal ook effectief toegang tot het beroep zal krijgen. Dit is conform wat ik herhaaldelijk heb verdedigd. De Vlaamse Gemeenschap kan niet aanvaarden dat deze studenten na het succesvol beëindigen van hun studie geen toegang tot het beroep zouden krijgen.

Als na die periode van twee jaar blijkt dat ons systeem niet voldoet, zal ik hier pleiten voor een numerus fixus of numerus clausus. Ik kies ervoor om dit te organiseren binnen de Vlaamse regering. Ik wil niet verantwoordelijk zijn voor het feit dat mensen na negen jaar succesvol studeren hun beroep niet kunnen uitoefenen. Ik zou ook kunnen betreuren dat de federale overheid het hakmes zo scherp heeft afgesteld, maar door de bevoegdheidsverdeling moet iedereen zijn deel van de taken en verantwoordelijkheid opnemen. Daar moet ik me bij neerleggen.

Als adviesorgaan heeft de federale planningscommissie het compromisvoorstel geformuleerd dat een gemeenschap in de jaren 2004 en 2005 boven het contingent mag gaan, maar dat dit aantal op een termijn van zeven jaar – dus vanaf 2006 – binnen eenzelfde gemeenschap moet worden gecompenseerd. Dit voorstel is een compensatiemechanisme op termijn. Ik kan leven met dit soort oplossing, dit met al de nuances die ik heb aangebracht.

Dit houdt niet in dat van in het begin de toelatingsproef in functie zal staan van het aantal vestigingsplaatsen. Er gebeurt in Vlaanderen ook geen verdeling van de kandidaten per universiteit. Hiervoor richt men een centrale in. Moet deze toelatingsproef plaatsvinden in Brussel of moet het VWS dit provinciaal organiseren? Op dit moment hebben we gekozen voor Brussel. In Limburg wordt geopperd dat dit zou leiden tot een ondervetegenwoordiging van bepaalde regio's, omdat te veel mensen niet de trein durven nemen of zich niet zo ver dur-

ven verplaatsen. Als dit inderdaad zo blijkt te zijn, dan moeten we het examen op dezelfde dag in verschillende provincies organiseren. Dat is gewoon een kwestie van organisatie.

Wie voor het toelatingsexamen slaagt, kan zich in gelijk welke universiteit inschrijven om er de opleiding voor arts of tandarts te volgen. Dat is en blijft de wezenlijke bepaling van het decreet. Er gebeurt in Vlaanderen geen verdeling van de kandidaten per universiteit. Bij de Franstaligen spreekt men daar wel over.

U vraagt welke stappen ik verder nog overweeg. De federale regering moet hoe dan ook beslissen. De planningscommissie is het tot op heden over de 60/40-verdeling niet eens. De eerste vergadering is geëindigd in geharrewar. Men heeft geprobeerd om van dit geharrewar en van het niet politiek geschoold zijn van de deelnemers aan de vergadering gebruik te maken, om te doen alsof er een consensus was.

Ik formuleer het duidelijker: een aantal academici zijn het niet gewoon om in assemblees als de onze te zitten. Ze weten niet dat het onvoldoende is om opmerkingen te formuleren en een academische uitleg te geven. Sommigen hebben daar handig misbruik van willen maken. Daarom heb ik, gesteund door de voltallige VLIR, geëist dat de planningscommissie opnieuw samen zou komen. Ik heb erop gewezen dat duidelijkheid had ontbroken en dat een truc was gebruikt om niet-politici te bespelen. De academische deelnemers aan de commissie waren wel gewapend met wijsheid en kennis, maar niet met ervaring in politieke vergaderstechnieken.

Vervolgens is een volgende planningscommissie samengekomen. De vorige had een ingewikkeld systeem van een 60/40-verdeling bedacht, met de afspraak dit nog eens nader te bekijken. Dit systeem bood weinig garanties. Die verdeling ligt trouwens boven het officiële cijfer dat aan Vlaanderen maar een aandeel van 56 à 57 procent toebehoort. Gezien echter de discrepantie in de huidige plethora, waar ik de heer Vandebroeke gelijk in geef, moet gedurende een periode van tien à vijftien jaar voor Vlaanderen een inhaalmechanisme gelden. Zo een mechanisme was echter niet op poten gezet.

Tijdens de vergadering werd opnieuw hetzelfde voorstel geformuleerd. De Vlaamse vertegenwoordigers hebben zich hier en bloc tegen verzet. De reactie van de Franstaligen was voorspelbaar: een 60/40-verdeling is voor hen aangenamer dan een

Van den Bossche

65/35-verhouding. Jammer genoeg hebben de Vlaamse vertegenwoordigers van ziekenfondsen en artsenverenigingen het Vlaamse verzet tegen de 60/40-verdeling een uiting van Vlaams extremisme genoemd, die de pax medica zou bedreigen en een globale oplossing verhinderen. De Vlaamse onderwijsmensen hebben echter, in volledig isolement, voet bij stuk gehouden en elk compromis geweigerd.

Ik blijf erbij dat er goede argumenten zijn om de 60/40-verdeling te bestrijden: het artsenaanbod in beide gemeenschappen is sterk verschillend. Ik verzet me zeker niet tegen een objectieve analyse van de behoeften. Onze prognose voor de toekomst moet dynamisch zijn en steunen op sociaal-demografische karakteristieken. Die analyse zal echter nooit een volledige verklaring kunnen bieden voor het huidige verschil in artsendichtheid. De verdeling van het contingent dient die scheefgetrokken verhouding te corrigeren, niet alleen in het belang van het Vlaamse onderwijs, maar ook in het belang van de ziekteverzekering. De explosie aldaar heeft immers te maken met de medische consumptie, die op haar beurt bepaald wordt door het medisch aanbod. Het handhaven van een ongelijke artsendichtheid betekent dus het voortzetten van een aantal niet-objectiveerbare verschillen van medische consumptie en ziekteverzekering. Bij wijze van parenthesis voeg ik hieraan toe dat sommigen die nu luid de 60/40-verdeling verdedigen – hetzij uit een unitaristische benadering, hetzij uit een kortzichtige francofone benadering – op termijn misschien net het omgekeerde zullen bereiken van wat ze willen bereiken, aangezien ze een niet-objectiveerbaar verschil handhaven. Dat is dan hun verantwoordelijkheid. Het zou een historische vergissing door kortzichtigheid zijn, die zich keert tegen hen die zulke criteria hanteren.

De oplossing die ik voorstel, is niet gericht op het verhogen van het Vlaamse aandeel, ook al denken sommigen van wel. Volgens de huidige berekeningswijze zouden er op 600 artsen 360 Vlaamse zijn en 240 Franstalige. Het aandeel van de Fransstaligen is te hoog. Als dit aandeel met 40 zakt, is het niet mijn bedoeling om het Vlaamse aandeel evenredig met 40 te verhogen. Ik pleit ervoor om aan de Vlaamse kant de beperking te handhaven en alleen de beperking aan Franstalige zijde te verstrakken. Ik blijf dus consequent: ook aan Vlaamse kant is een vermindering van het artsenaanbod belangrijk. De verhouding zou dan 360 tegen 200 worden. Die thesis werd door mijn vertegenwoordigers verdedigd in de commissie. Het is de bedoe-

ling van de regering om aan Vlaamse zijde alle beschikbare middelen, ook juridische, in te zetten om dit standpunt hard te maken.

De vierde vraag was welke herzieningen worden overwogen om in overleg met de rectoren van de Franse Gemeenschap tot een voor Vlaanderen aanvaardbare regeling te komen. Ik onderhandel niet met de Franstalige rectoren. Dat moet mijn Waalse collega doen. Blijkbaar bewandelt men in Wallonië andere paden dan in Vlaanderen. Voorlopig zijn dat zeer academische paden. Ik heb wel contacten met een aantal Franstalige rectoren, waaruit ik leer dat er aan Franstalige kant nog geen enkele vooruitgang werd geboekt. Die verantwoordelijkheid berust enkel bij hen. Ik kan dit alleen maar sceptisch van op een afstand bekijken.

Op de vijfde vraag antwoord ik dat ik bij mijn principieel standpunt blijf en de maatregelen handhaaf die decretaal werden vastgelegd. Ik wil niet dat men de Vlaamse Gemeenschap kan verwijten haar verantwoordelijkheid inzake het probleem van de plethora te hebben ontlopen.

De zesde vraag betreft het onderzoek waartoe de planningscommissie unaniem en dringend oproept. Ik bevestig dat zo een onderzoek dringend en noodzakelijk is, maar ik zeg erbij dat het ontbreken van gegevens geen alibi mag zijn om gemakshalve de bevolkings sleutel te hanteren. Dat zou intellectueel fout zijn.

Voor de techniciteit van het onderzoek is mijn federale collega bevoegd. Daar ga ik nu dus niet op in.

Het examen is rond. De commissie heeft haar werkzaamheden afgerond. Ik ben zeer te spreken over de wijze waarop die commissie gewerkt heeft, interdisciplinair en over de universiteitsgrenzen heen. De documenten zijn er. De examencommissie werd gisterennacht samengesteld. De voorlichtingsbrochures zijn zo goed als klaar en zullen deze maand nog worden verspreid. De commissie blijft evenwel geïnstalleerd voor de evaluatie van het examen. Ze zal tijdens heel deze evaluatieperiode op de steun kunnen rekenen van drie voltijdse wetenschappelijke medewerkers, zodat het examen zo nodig kan worden bijgestuurd.

De voorzitter: Of het antwoord volledig was weet ik niet, maar het was in elk geval zeer uitvoerig.

Mevrouw De Schampelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik ben tevreden met het politieke standpunt van de minister dat langs Vlaamse zijde alle beschikbare middelen, politiek en juridisch, zullen worden ingezet als protest tegen de voorliggende verdeling van het contingent die de verschillen in artsendichtheid zou blijven bestendigen.

Die planningscommissie gaat dus akkoord met wat we in ons decreet hebben vooropgesteld. We hebben zeker een periode van twee jaar nodig om voldoende ervaring op te bouwen voor die toelatingsproef. Het contingent blijft echter gehanteerd voor het jaar 2004. De planningscommissie zou er volgens de minister mee akkoord gaan dat het contingent mogelijk overschreden wordt, terwijl we onze ervaring opbouwen. Dat zou dan de komende zeven jaar moeten worden gecompenseerd. Ik denk dat zich hier een objectiviteits- en een rechtvaardigheidsprobleem stelt voor de opeenvolgende generaties studenten die dan eigenlijk minder kans krijgen ten opzichte van het vastgestelde contingent, omdat we in de periode 1997-1998 nog aan het experimenteren waren. Ik vraag me af of dat een rechtvaardige oplossing is.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mijnheer de minister, ik stel vast dat u niet echt een getal zet op die numerus fixus. Zullen het er meer of minder zijn dan het contingent ? Ik meen te mogen veronderstellen dat u geneigd bent om het aantal net even groot te maken als het contingent. Het is mijns inziens zeer moeilijk om het aantal studenten, dat toegang moet krijgen tot de studies, in te schatten. De variabelen zijn immers niet beperkt tot het aantal niet-geslaagden in de loop van de studies. Er zijn veel meer variabelen : wie van de afgestudeerden gaat zich bijvoorbeeld vestigen in Vlaanderen ? Wat gaan de Nederlandse studenten doen ? Wie gaat zich eventueel specialiseren ? Ik neem aan dat iemand die zich specialiseert niet meteen na negen jaar al toegang vraagt tot het beroep maar wacht tot hij gedaan heeft met zijn studies. Welke artsen uit Wallonië of uit het buitenland vragen toelating tot het beroep ?

Ik vind dit een groot probleem. Degenen die afgestudeerd zijn in Wallonië mogen ook in Vlaanderen toelating vragen tot het beroep. Hebben die voorrang of niet ? Dat zal ik aan uw federale collega moeten laten vragen.

Er is dan nog iets waar we, denk ik, aan voorbij zijn gegaan. Welke specialisten vragen op dat ogenblik

toelating tot het beroep ? Die mensen zijn immers al veel langer aan het studeren, soms zelfs al twaalf of dertien jaar. Als die in 2004 klaar zijn met hun specialisatie en zich wensen te vestigen als specialist, zullen ze op dat moment ook toelating vragen tot het beroep. Hebt u zicht op dat aantal ? Dit allemaal samen maakt het zeer moeilijk om te voorspellen hoe de numerus fixus er zal uitzien.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Wat betreft de vraag van mevrouw De Schamphelaere, kan ik het volgende zeggen : rechtvaardigheid is een absoluut begrip dat alleen maar ideologisch kan worden gedefinieerd. Dus, zelfs als we het eens zouden zijn over wat rechtvaardigheid is, dan nog moeten we het eens zijn over de toepassing van het absoluut begrip op deze concrete werkelijkheid. Misschien raken we het daar ook nog over eens.

Men kan echter nooit vragen, gezien dit absoluut begrip in een concrete werkelijkheid speelt, dat de overheid, die in een soort begeleidingsrol van die werkelijkheid zit, dit absolute begrip evenaart. Men kan van de overheid een middelenverbintenis vragen, maar geen resultatenverbintenis ten opzichte van rechtvaardigheid. En dit is een middelenverbintenis, geen resultatenverbintenis. Ik zal dus nooit een traan plengen omdat de overheid niet het absolute begrip rechtvaardigheid gehaald heeft, zolang de middelenverbintenis maar keurig was.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Dat is natuurlijk een begrip dat subjectief kan worden aangevoeld. Hoe gaat men dan wat moet worden gecompenseerd in objectieve getallen over die zeven jaar spreiden ?

Minister Luc Van den Bossche : Als men op dat moment zal moeten overgaan op numerus fixus of numerus clausus, dan is dat een mathematisch gegeven.

Voorts heb ik niet gezegd dat het contingent van instroom gelijk moet zijn aan het contingent van uitstroom. Ik heb daarstraks letterlijk gezegd dat ik rekening hou met een beperkt percentage mislukkingen. Het is duidelijk dat het huidige percentage mislukkingen niet valabel is. Als in verhouding mijn proef juist is, zal dat percentage natuurlijk sterk dalen.

Van den Bossche

Wie zich aanbiedt heeft trouwens al een voorselectie ondergaan. Alleen degenen die echt geïnteresseerd zijn, zullen zich op het examen aanbieden. Het is het onbetwistbaar duidelijk dat het percentage mislukkingen sterk zal dalen en dat men dus rekening zal moeten houden met het feit dat een heel hoog percentage van wat men laat instromen ook zal uitstromen.

Absolute zekerheid heeft men daar nooit over omdat nog een factor meespeelt : een collega die ooit de bevoegdheid had over het departement Volksgezondheid, heeft in het begin van de jaren tachtig een ontradingscampagne gevoerd die wel effectief was. Er waren veel lagere instroomgetallen in de geneeskunde het jaar na zijn campagne dan voordien. Alleen heb ik vastgesteld dat sommige universiteiten zeven jaar later evenveel mensen hebben laten promoveren dan voordien. Ik zal maar denken dat dit ligt aan het feit dat ze gemotiveerder en verstandiger waren dan de populatie die zich anders aanbod. Maar boosaardiger geesten dan de mijne zouden kunnen denken dat de universiteit een soort zelfregulerend mechanisme had, kwestie van zijn inkomsten op peil te houden. Ik durf dat niet denken. Voor alle zekerheid, indien dit toch het geval was, heb ik nu de financiering zodanig aangepast dat ze er geen voordeel bij hebben studenten te houden. Waarschijnlijk krijgen we nu een juist beeld.

Over de beperkte variabelen moet u zich overigens weinig zorgen maken. Men moet de variabele niet optillen tot een belangrijke zaak in de discussie. De specialisatie is eenvoudig. In de specialisatie bestaat reeds een numerus clausus/numerus fixus, alleen heeft de wetgever hem nooit opgelegd. Het zijn de dames en heren van de specialisatie zelf die beslissen hoe hoog de numerus clausus is. In dit parlement is daar nog nooit iemand over gevallen. Niemand heeft er ooit zwaar aan getild, terwijl de specialisten al jaren zelf bepalen hoeveel nieuwe specialisten er zullen komen.

De heer Felix Strackx : Maar die specialisten zitten toch ook in die contingentering ?

Minister Luc Van den Bossche : Maar het is toch eenvoudig ! Aangezien de contingentering ook voor de specialisten zal aanduiden hoeveel er worden toegelaten, mag men er zeker van zijn, dat degenen die zes of zeven jaar specialisatieopleiding gevolgd hebben allemaal uitstromen. Dat is quasi 100 procent. Mathematisch gezien is dat geen probleem.

De heer Felix Strackx : De specialisten die zich in 2004 als specialist zullen willen vestigen zijn nu al bezig aan hun studies.

Minister Luc Van den Bossche : Maar niets bepaalt dat de contingentering de specialisten al in 2004 moet vastleggen. Hij moet maar weten welk getal hij neemt. Hij zal 2004 niet nemen, natuurlijk, want dat kan hij niet handhaven. Hij zal een latere datum moeten kiezen voor de specialisten.

Het enige probleem waar u zal mee blijven zitten, ook met een numerus clausus/numerus fixus, is als ik er 100 toelaat, hoeveel zullen zich op het einde aanbieden op de arbeidsmarkt ? Met andere woorden, met welk verliespercentage werk ik ? Dat is het fundamentele probleem.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de organisatie en reglementering van praktijkervaring in en buiten de school door leerlingen uit het beroeps- en technisch onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de organisatie en reglementering van praktijkervaring in en buiten de school door leerlingen uit het beroeps- en technisch onderwijs.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik hou deze interpellatie omdat bij een actuele vraag zoals die van de heer Verrijken te weinig tijd voorhanden is om alles te behandelen.

De huidige regeling voor praktijkervaring is twintig jaar oud. Het is evident dat leerlingen uit het technisch en beroepsonderwijs zowel binnen als buiten de school ervaring moeten opdoen. De teneur van de actuele vraag van de heer Verrijken was om hiervan een persoonsgebonden materie te maken. Dit is niet mijn bedoeling. Ik wil de discussie breder houden.

Vandenbroeke

Ik wil niet te allen prijze hervormingen doorvoeren, maar de huidige regeling is wel aardig oud. Tijdens die periode moeten er toch een aantal indicaties voor misbruiken zijn geweest? Door commerciële industriële milieus zal er wel eens tegen zijn geprotesteerd.

Mijnheer de minister, ik heb twee concrete vragen. Ten eerste, zijn er inderdaad in die periode van twintig jaar veel klachten binnengekomen? Ten tweede, moet het besluit van 1976, dat tot nu toe geldt voor de praktijkervaring in het technisch en beroepsonderwijs, niet dringend worden herzien?

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, praktijkstages in bedrijven zijn bijzonder waardevol. Ik wil er dus absoluut niet voor pleiten om het aantal van deze stages te verminderen. Integendeel, ik ben er voorstander van om deze stages zowel in het TSO als zeker in het BSO verder uit te breiden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de motivatie van de leerlingen uit het deeltijds onderwijs stijgt, naargelang ze de kans krijgen om werkervaring op te doen in het bedrijfsleven. Dit geldt waarschijnlijk ook voor het beroepsonderwijs. Deze stages zijn dus zeker waardevol, zowel voor de leerlingen en de scholen, alsook voor de bedrijven. We moeten de bedrijven stimuleren om meer open te staan voor stages van leerlingen uit het secundair beroepsonderwijs.

In deze tijd van deregulering, pleit ik er zeker niet voor om in dit verband de regulering verder door te drijven. Mijns inziens zit de huidige reglementering vooral vervat in de omzendbrief SOZ 91/15 van 10 juli 1991. Op dat ogenblik heeft men de stages grondig aangepakt, en heeft men de reglementering grondig aangepast. Naar ik meen, gebeurde dit nog maar zes jaar geleden. Ik pleit er dus zeker niet voor om dit nu opnieuw grondig te herzien of uit te breiden. Ik ben ervan overtuigd dat dit in de meeste instellingen vlot werkt.

Mijn persoonlijke politieke cultuur is niet nieuw of oud, maar wel collegiaal. Ik zal de geïnteresseerde collega's dan ook een kopie van deze omzendbrief bezorgen.

Her en der zullen er natuurlijk wel problemen en klachten weerklinken. Deze mogen ons er echter niet toe brengen om de huidige reglementering op overhaaste wijze aan te passen. Mijns inziens moet

men enkel de bestaande misbruiken aanpakken en eventuele actuele problemen oplossen.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Ik zal vrij kort antwoorden. De heer De Meyer heeft de uitdagingen in het huidige onderwijsgebeuren vrij correct aangeduid. Voor een aantal opleidingen is praktijk uiteraard essentieel. We moeten dus meerdere wegen bewandelen. Terzake speelt het koninklijk besluit van 1976 een rol. Ook het ministerieel besluit van 1978 en de omzendbrief van 1991 spelen hierin mee. Ik ben van mening dat het geheel nog vrij goed functioneert. De appreciatie van de beroepssector is vrij groot. Het resultaat is dus goed.

Het is uiteraard een uiterst moeilijk probleem, omdat altijd het aspect mogelijke concurrentievervalsing de kop opsteekt. Er worden inderdaad soms klachten ingediend bij de Commissie voor Laakbare Praktijken. Een aantal sectoren durft al eens te protesteren. Voor de horecasector – een van de sectoren waar de spanning het grootst was – hebben we dit nu opgelost door vorig jaar een soort van globaal akkoord te ondertekenen, weliswaar na lange onderhandelingen. In dat akkoord werden een aantal principes naar voren gebracht. Er is nog geen echte evaluatie geweest, maar momenteel waren er nog geen klachten vanwege de horecasector. We hebben de horecasector gevraagd om inspanningen te leveren ten aanzien van het onderwijs. In ruil daarvoor heeft het onderwijs beloofd om een morele code in acht te nemen inzake het in concurrentie treden met de sector.

Ik hoop natuurlijk dat we ook met andere sectoren dergelijke akkoorden zullen kunnen afsluiten. Toch moet ik ook de heer De Meyer gelijk geven als hij zegt dat dergelijke misbruiken tot nu toe niet echt veelvuldig zijn voorgekomen. In deze zaak moet de scholen ook een vrij grote autonomie kunnen behouden. Ik vind niet dat ik als minister daarin al te veel moet opleggen.

Ik pleit dus voor het behoud van de huidige regeling, want deze is mijns inziens goed. Uiteraard kan ze nog worden verfijnd naarmate we problemen tegenkomen. Akkoorden tussen bedrijfssectoren en het onderwijs zullen zonder meer belangrijk zijn om de spanningen zoveel mogelijk te beheersen en – indien mogelijk – te vermijden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de Koningin Paolaprijs voor het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de Koningin Paolaprijs voor het onderwijs.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Eigenlijk had ik mijn vragen in dit verband aan prinses Astrid willen stellen. Jammer genoeg zie ik haar niet zo veel in de Senaat. Daarom ben ik verplicht mij tot u te richten, mijnheer de minister.

De koningin heeft een Koningin Paolaprijs ingesteld en daaromtrent komen drie vragen bij me op. Het heeft me danig verrast dat daar een prijskaartje van ongeveer een half miljard frank aan hangt. Wie zal dat betalen ? Er zijn immers drie prijzen : een eerste van 250.000 frank...

Minister Luc Van den Bossche : Mag ik u vragen naar welke school u bent geweest in het secundair onderwijs ? Daar moet het wiskunde-onderwijs duidelijk minder goed geweest zijn. Waar haalt u dat half miljard frank ?

De heer Chris Vandenbroeke : Een half miljoen frank. Wat heb ik gezegd ?

De voorzitter : Een half miljard frank.

De heer Chris Vandenbroeke : Het wordt laat, mijnheer de minister, gelieve me te excuseren voor deze lapsus.

Het blijft een fors prijskaartje. Waartoe dient het uiteindelijk ? Het koningshuis kent een prijs toe aan het basisonderwijs. Wie gaat daarover oordelen ? Dat is onze bevoegdheid, dacht ik. Het koningshuis en het federaal niveau zullen dit nu beoordelen, met een gemengde jury uit de gemeenschappen. Hebt u daar weet van, mijnheer de minister ? Kent u de samenstelling van die jury ?

Ik begrijp er helemaal niets meer van. U hebt te goeder trouw, in tempore non suspecto, een prijs toegekend om de waardering van de Vlaamse Gemeenschap uit te drukken voor de goede resultaten in het basisonderwijs. Tijdens de heel vreemde maatschappelijke situatie van de nazomer en het najaar, komt er plots een Koningin Paolaprijs. Hoe moeten we dit nu allemaal inschatten ? Staat dit al dan niet haaks op de prijs die u zelf namens de Vlaamse Gemeenschap hebt ingesteld ? Dat lijkt me tenminste nog eerlijk. Nu lijkt dit erbij gesleurd.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Ik pik in op die prijs van de Vlaamse Gemeenschap. Jaarlijks mag ik er zo twee toekennen : een in Ambtenarenzaken en een in Onderwijs. Ik doe dat niet jaarlijks, omdat ik soms niet voldoende enthousiast ben over bepaalde zaken. De toekenning van die prijs van de Vlaamse Gemeenschap is een eenmalige situatie. Men kan weinig rekening houden met de mogelijkheid dat er collusie komt. Bij mij is het eenmalig. Volgend jaar kan de prijs bijvoorbeeld aan een universiteitsprofessor worden toegekend, omwille van de diepgang van zijn geschiedkundig onderricht. De prijs waarover u een vraag stelt, zal jaarlijks worden toegekend. In mei 1997 zal die voor de eerste keer worden uitgereikt.

Die prijs wordt toegekend per gemeenschap. De Vlaamse jury werd wel degelijk samengesteld in overleg met het departement Onderwijs. Drie ambtenaren maken daar deel van uit. Die Vlaamse jury heeft autonoom haar eigen huishoudelijk reglement opgesteld en haar eigen criteria voor de beoordeling van de kandidaten. De Franse Gemeenschap heeft dat ook gedaan, maar dat is dus niet hetzelfde. Terzake is er in de samenstelling van de jury en in de criteria, de werkwijze en het functioneren van de jury geen bemoeienis geweest van het koningshuis. Dat hebben we als gemeenschap volledig zelf geregeld.

Ik vind niet dat het een om concurrentiesituatie gaat, gezien de eenmaligheid in mijn geval en de jaarlijkse termijn aan de andere kant. Dit is een vorm van appreciatie van het koningshuis voor het onderwijzend personeel van het basisonderwijs, dat het vele jaren heeft moeten stellen zonder een al te grote maatschappelijke appreciatie. Ik denk dat het koningshuis op dezelfde manier heeft gereageerd als ikzelf. Ik vind dat de onderwijswereld en het parlement zich de voorbije twintig, dertig jaar blind hebben gestaard op het secundair onderwijs. Ze

Van den Bossche

zijn vergeten dat het basisonderwijs een zeer fundamentele rol speelt en dat er misschien wel een grotere inzet aanwezig is dan in het secundair onderwijs.

De omstandigheden zijn ook anders. Men is verantwoordelijk voor een hele klas. Dat is dan zijn of haar klas gedurende een jaar, wat in het secundair onderwijs niet het geval is. Daar doceert men zijn of haar vakken in een aantal klassen. Ik vind dit een goede appreciatie. Een en ander ligt trouwens in de lijn van het maatschappelijk diepteonderzoek dat nu wordt gevoerd, op een ogenblik dat diezelfde maatschappij niets meer gelooft en alles in vraag stelt. Ik stel dan alleen vast dat diezelfde maatschappij het onderwijs blijkbaar niet in vraag stelt en er nog altijd veel vertrouwen in heeft. Dan is het niet slecht dat het koningshuis een gebaar

stelt ten aanzien van een deel van dat onderwijs, dat heel lang te weinig in het zonnetje heeft gestaan.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijn repliek bestaat uit één zin, mijnheer de minister : uw antwoord ontroert mij.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.10 uur.*
